

LBRIS

We know
books

Claudia Motea

BRÂNCUȘI,
mon Amour!

EDITURA
CREATOR
BRAȘOV, 2021

CUPRINS

DIN INIMA LUI BRÂNCUȘI SAU UN PRIM CUVÂNT DE ZBOR <i>de Claudia Motea</i>	7
---	---

BRÂNCUȘI, MON AMOUR!	
MADemoISELLE POGANY	15
MARIA TĂNASE	17
EILEEN LANE	21
PEGGY GUGGENHEIM.....	23
MADAME LEONIE RICOU	25
MARIA BONAPARTE.....	27
CELLA DELAVRANCEA	29
BARONEASA RENÉE IRANA FRACHON	31
MILIȚA PĂTRAȘCU.....	32

BRÂNCUȘI, MON AMOUR! - O SIMBIOZĂ PERFECTĂ ÎNTRE TEXTUL DRAMATIC ȘI INTERPRETAREA SCENICĂ <i>de Prof. dr. Zoltan Schapira</i>	34
---	----

REGAL DE TEATRU ȘI MUZICĂ ROMÂNEASCĂ ÎN SUECIA: BRÂNCUȘI, MON AMOUR! DE CLAUDIA MOTEA. INTERPREȚI: CLAUDIA MOTEA ȘI FELIX GOLDBACH. <i>de Dr. Olivia Costea</i>	36
---	----

SE

BRÂNCUȘI, MON AMOUR!

FRÖKEN POGANY	43
MARIA TĂNASE	45
EILEEN LANE	50
PEGGY GUGGENHEIM.....	52
MADAME LEONIE RICOU	54
MARIA BONAPARTE.....	56
CELLA DELAVRANCEA	58
BARONESSAN RENEE IRANA FRACHON	60
MILIȚA PĂTRAȘCU.....	61

NOUĂ PERSONAJE ÎN CĂUTAREA UNUI
CIOPLITOR - IUBIRILE LUI BRÂNCUȘI ÎN
VIZIUNEA ARTISTEI CLAUDIA MOTEA

de Prof. drd. Elena-Carmen Bobocescu 63

FR

BRÂNCUȘI, MON AMOUR!

MADMOISELLE POGANY.....	69
MARIA TĂNASE	71
EILEEN LANE	76
PEGGY GUGGENHEIM.....	78
MADAME LEONIE RICOU	80
MARIA BONAPARTE.....	82
CELLA DELAVRANCEA	84
BARONESSE RENEE IRANA FRANCHON	86
MILITSA PATRASCOU	87

UK

BRÂNCUȘI, MON AMOUR!

MADEMOISELLE POGANY	91
MARIA TĂNASE	93
EILEEN LANE	97
PEGGY GUGGENHEIM.....	99
MADAME LEONIE RICOU	101
MARIA BONAPARTE.....	103
CELLA DELAVRANCEA	105
BARONESSE RENEE IRANA FRANCHON	107
MILITA PATRASCU.....	108

DESPRE BRÂNCUȘI, MON AMOUR!

Prof. drd. Ovidiu Constantin Cornilă..... 110

ES

MADEMOISELLE POGANY	115
MARIA TĂNASE	117
EILEEN LANE	121
PEGGY GUGGENHEIM.....	123
MADAME LEONIE RICOU	125
MARIA BONAPARTE.....	127
CELLA DELAVRANCEA	129
BARONESA RENEE IRANA FRACHON	131
MILIȚA PĂTRAȘCU.....	132

BUNĂ ZIUA TON TON

Poezie celebră de Constantin Brâncuși 134

POSTFAȚĂ..... 135

CV. CLAUDIA MOTEA 138

Motto:

„Statuia mea este Femeia, sinteza
însăși! Ce este în fond Femeia? Un
zâmbet între dantele și fard pe obraji? Nu!
Nu asta e Femeia! Cinci ani am lucrat, și
am simplificat, am făcut materia să spună
ceea ce nu poate rosti. Și cred că, biruind
în cele din urmă, am depășit materia!”

Constantin Brâncuși

DIN INIMA LUI BRÂNCUȘI

SAU

UN PRIM CUVÂNT DE ZBOR...

Pot să spun că am pornit cu Brâncuși tocmai de la mine de-acasă.

Copilăria mi-a fost ca un joc în care mă bucuram și contemplan, conștient sau inconștient, toată măreția operei lui, acolo pe malul Jiului, la Tg-Jiu. Stăteam așezată frumos și cuminte la Masa Tăcerii de lângă Jii, iar în jocul meu de copil treceam ca un fluture sau ca o pasăre pe sub Poarta Sărutului, aspirând neconținut în visul meu să devin actriță și să mă înalț pe Coloana fără de Sfârșit de pe Calea Eroilor.

Când am emigrat în Canada, l-am prețuit și mai mult pe Brâncuși și, alături de Eminescu, exista permanent în inima mea și pe buzele mele când vorbeam de valorile mele naționale.

Cea de-a treia întâlnire, strategică pentru actul meu creativ, a fost descoperirea cărții lui Miron Manega, *Brâncuși și femeile lui*. Am cumpărat mai mult de douăzeci de exemplare și le-am oferit ca dar prietenilor și celor despre care știam că-l iubesc pe Brâncuși. Cred că în acel moment mi s-au deschis cu adevărat inima și gândul pentru o ființare permanentă a sculptorului în creația mea artistică.

În primii ani ai reîntoarcerii în țară am vizitat Hobița, iar neamurile lui, strănepoții, m-au primit cu inima deschisă. Mi s-a oferit ocazia să rămân peste noapte chiar în camera lui nea Costache, acolo unde se zice că el a stat cu irlandeza Eileen Lane. Onoare înstelată, dar n-am rămas. Am promis doar că mă voi reîntoarce la Hobița. Cu această carte și, de altfel, cu tot proiectul *BRÂNCUȘI, MON AMOUR!* simt că mă reîntorc în inima lui Brâncuși și că prin cele nouă personaje feminine, pe care le-am scris și le interpretez, dau glas iubirii geniale pentru Creație, Destin și Înălțare.

Îmi doresc mult ca această carte să fie tradusă în nouă limbi. Deocamdată, la o primă ediție, grație destoinicilor prieteni-colaboratori care au făcut traducerile, și Editurii Creator alias Libris, un adevărat prieten de aur al vieții mele artistice,

cartea apare acum în cinci limbi: română, suedeză, spaniolă, franceză și engleză. Aceste traduceri ne ajută să îmbrățișăm mai mult universalitatea operei lui, să-l facem și mai mult cunoscut în lume și, implicit, arta noastră românească să țâșnească pe vârful de colană infinită, așa cum mi-a plăcut să afirm într-un vers propriu din poezia *Mă întreb*.

Premiera spectacolului a fost deja la Karlskrona, în Suedia, la invitația onorantă a Consulatului Onorific al României din Solvesberg și a prestigioasei asociații suedeze „Kultura fără Frontiere”. Alături de maestrul Felix Goldbach, care m-a acompaniat la saxofon și clarinet, se pare că „am spart gheața”, iar ecoul unei prime victorii ne-a motivat și mai acerb să continuăm împreună acest drum pe Pământul Făgăduinței artistice. Amândoi am început această aventură brâncușiană, în adevăratul sens al cuvântului, în care îmi doresc să credem, cu sfințenie, până la capăt, eu dăruind cu jocul meu actoricesc întruchiparea celor nouă personaje feminine, de la Mademoiselle Pogany, Maria Tănase, Cella Delavrancea până la Mița Pătrașcu, iar minunatul Felix Goldbach alias Brâncuși metamorfozând dalta marelui sculptor prin clarinetul său fermecat ale cărui sunete, pe scenă, devin triluri de Pasăre Măiastră.

Mulțumiri alese, cu recunoștință, doamnei dr. Olivia Costea, consul, și domnului prof. dr. Zoltan Schapira, regizor, din Suedia, implicați atât de mult în întregul proiect ca organizatori, promotori și traducători în limba suedeză. Totodată, mulțumiri cordiale distinsului prof. drd. Ovidiu Constantin Cornilă, din Madrid, și remarcabilei prof. drd. Elena-Carmen Bobocescu, din București, pentru aceste traduceri, cât și pentru cuvintele frumoase, pe care le primesc ca pe o binecuvântare.

Un înger iubitor de artă și susținător al întregului proiect este Centrul Cultural UNESCO Mihai Eminescu și mulțumiri alese doamnei director Nicoleta Paninopol și întregii echipe profesioniste a acestei instituții!

Da, cu un mare zâmbet optimist și cu această carte, vă mulțumesc tuturor, și în special mulțumesc Editurii Creator/Libris, care ne înalță inimile și spiritul pe scara vieții și care-mi îngăduie și azi, prin publicarea acestei cărți, să mă exprim mai bine prin Creația mea ca scriitoare, continuând destinul carierei mele și ca actriță și profesoară de artă dramatică.

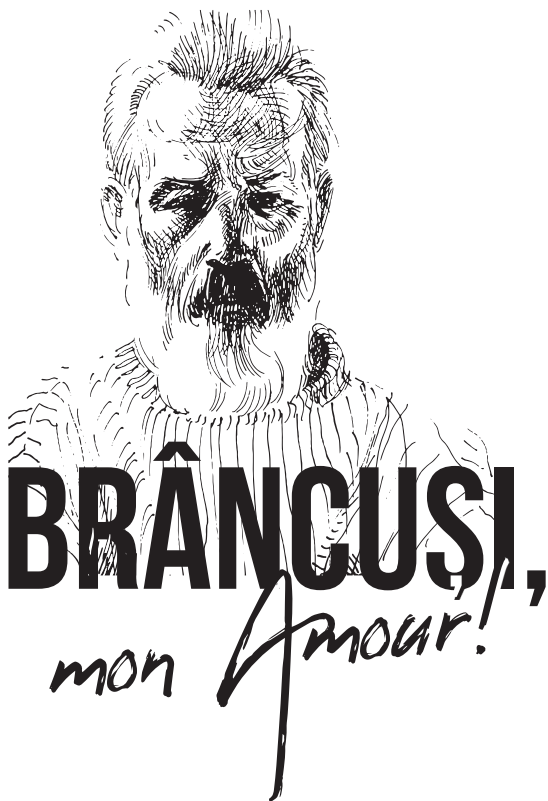
Iar acum, permiteți-mi să închei printr-o notă poetică de suflet transpusă în poezia *Dacă*, scrisă de regretatul regizor Alecu Croitoru, maestrul

pe care-l simt că mă veghează neostenit și-n
permanență de Acolo, de Sus, și care în acest
moment se bucură pentru mine, pentru tine,
Brâncuși, mon Amour!, și pentru voi toți, iubiți
cititori: „Dacă mai treceți vreodată pe-acasă / Și
nu-i găsiți pe-ai voștri în bătaură / Nu-i căutați că
ei sunt duși / Să odihnească în piatra lui Brâncuși.
/ Dacă-au plecat în plinul primăverii / Îi veți
găsi urcând treaptă cu treaptă / Coloana fără de
Sfârșit / Urcată-n semeția lumii, dreaptă. / Dacă-i
prinsese iarna pe pământ / Mergând acoperiți cu
lăicere / Îi veți găsi cu bunul rege dac / Al țării
drum / Rostuind la Masa de Tăcere”.

*Cu îmbrățișarea unui prim zbor,
Eu, **Claudia Motea***

LBRIS

We know
books

BRÂNCUȘI,

mon Amour!

de Claudia Motea

R O M Â N Ă

MADemoiselle POGANY

Stați! Stați! Attendez-moi! Chiar nu vedeți?
Suitați-vă! Sunt eu, Pogany! Mademoiselle Pogany... Acea domnișoară cu ochii exoftalmici. Vedeți cum sunt? Mi-au ieșit ochii ca la un melcușor, pentru că îl caut, îl caut pe Brâncuși.

Victorie! Victorie! Constantin, mon amour, am învins! Am învins, aici, la New York! Vezi, America e la picioarele noastre. Succes răsunător la marea expoziție din New York... Anul 1913. M-ai cioplit, șlefuit, și acum iată-mă, sunt prima ta capodoperă. Prima ta iubire celebră. Domnișoara Pogany. Din 1909 până acum... patru ani... doar patru ani... și între noi s-au întâmplat deja minuni. Șampanie! Și ceapă! Bem șampanie și mâncăm ceapă, oameni buni. Pentru că așa vrea Brâncuși. Și pentru că așa vrea Brâncuși, așa vrea și Pogany. Noroc! **À** notre bonne chance! **À** votre bonne chance! Et... à votre santé!

Constantin... acum... stai aici lângă mine și ascultă. Voi pleca, știi... acolo, peste ocean, dar uite,

ține asta. Ți-am pictat ceva. Mesajul îl știi deja. Szeretlek... e în maghiară. Și aici, în franțuzește, uite, ți-am scris ceva. Și încă ceva, și încă ceva. Mai bine, uite, ia-le pe toate, acum. Îți voi scrie din nou, altele, și altele... pentru că acum eu știu... Moi, Pogany, je connais que toute ma vie... toată viața mea va fi o epistolă de iubire pentru tine. Adieu! De fapt, nu, e doar un „Au revoir!”, pentru că aici, adânc în sufletul meu, e scris deja: Margit Pogany, ibovnica ta statornică. Nemuritoare. Pour toute la vie.

Și acum, încă o gură de șampanie. Mă înalț și zbor. Australia, nou pământ al Făgăduinței, attends-moi! Brâncuși, mon amour... Pour toute la vie!

MARIA TĂNASE

Neică Costache? Neică... Bună ziua, oameni buni! Îl văzurăți cumva pe Neica? Nu-l văzurăți? Uite că-i adusăi un vin bun, ghiurghiuliu. Doar puțin, așa, de gust, că știu că are mult de lucru. E din struguri de ăia de altoi, stropiți cu apă vie tocmai de pe Jii. Știu eu de ce i-l adusăi... Neica, de cum ia o-nghițitură, îi și trece dorul de-acasă. Dar unde-o fi, Doamne?! Neică! Neică Costache! Ia uite, mă, bată-te norocu' să te bată! Te cocoțași iară, tocmai acolo sus, pe Coloană. Mare ți-e puterea, Doamne! Omul ăsta nu-i degeaba Brâncuși... Cât e ziulica de mare stă la sfat cu Dumnezeu, mângâie Infinitul și bate-n Piatră. Iar fumezi, Neică? Stai, mă, că scrumezi pe mine. Haide, coboară, că uite, venii! Sunt eu, Măria matale. Stai! Dar de ce ți se zburli părul așa? Hai, că nu-ți cer nimic. Din contră, ia uite ce-ți adusăi... vin, pursânge oltenesc, și aici, o țără de caș, uite ceapă de-aia roșie, și aici e pâine frământată de mânuțele mele. Ei, se cam arse pâinea asta în vatră, de dorul tău, da' mă ierți

matale. Aaaaaa... Și să știi că eu nu mai fumez. Zău, uite, zic zău pe sfânta cruce dacă te mint! Să moară mortu’?! Să moară. Așa că nici eu nu mai mor de tânără, de cancer la plămâni, cum îmi tot zice doctorul ăla și, în ultimul timp, cum cobești și matale. Acum voi avea o grămadă de ani buni să te tot iubesc. Vezi unde țin țigara acum? Aici, la ureche. Când am poftă, doar o iau, îi fac așa – o miros, ptiu, că bună e! – și o pun la loc. Ghici, ce-am aici? În sân am busuioc. Îl scot și-l rumeg când am poftă de lulea... merge neam, ca focul. (Cântă) „Mi-am pus busuioc în sân, măi,/ să pot avea pe vino-ncoa,/ să mă iubească și să mă dorească băieții.” De Dragobete mi-am pus busuioc sub pernă, și ce cruci mari am mai făcut la gândul că-l visez pe Neica... Ei, nici de dormit n-am dormit, nici vis n-am avut. Doar am sughițat, pesemne că toată noaptea ai vorbit de mine. Ah, dacă Brâncuși ăsta m-ar iubi tot așa cu ardoare ca la Paris, sau cu patos de ăla orb, ce nebunie, ca la New York... Doamne, ce frumos ne-am iubit noi românește pe-acolo! Dacă el m-ar mai iubi, nu m-aș mai uita la niciunul dintre voi, mă. Dragostea asta oltenească... Dumnezeu să te ferească de ea, te scoate la primăvară galben ca turta de ceară.

Neică, de cum te-am văzut acolo, la Expoziția Populară din Paris, mi s-au aprins toate, și inima, și călcâiele. Două zile și două nopți n-am mai ieșit din atelierul tău. S-a dus pe apa Senei recitalul meu de la restaurantul parizian. Totul pentru mon amour, Brâncuși. Iar bietul domn Dimitrie Gusti era numai foc și pară. Uite-așa își rodea unghiile... Neică, neică, ce tânără eram... Aveam 25. Și matale, parcă 62. Mda... Ei, asta nu conta. Erai cocoș. Și-apoi New Yorkul... Am cântat și am dansat sus, cocoțată pe mese, „Ține, Leano, cu Roosevelt, cu Roosevelt, cu Roosevelt...” Fiecare a-nțeles ce-a vrut și cum a putut, după bibilica lui. Ce succes fulminant am avut tocmai în fața lui Roosevelt, președintele Americii! Cu joc de artificii, nu așa, oricum. Dar stai, că mai era și ăla, Rockefeller. Tare te mai stima omul ăsta, Neică Costache. Și cum i-ai dat mătăluță mătura să-ți măture atelierul, atunci când te-a-ntrebat ce să facă el pentru Domnia ta... Îl văd și acuma – tremura și te întreba. Și șampania curgea, curgea în valuri. Beam șampanie și mâncam ceapă, ca la noi acasă. Așa e, Neică? Hai, spune și matale ceva! Înainte nu-ți mai tăcea gurița. Erai ca o meliță. „Mărie, aș fi în stare să dăltuiesc pentru fiecare cântec de-al nostru câte o *Pasăre Măiastră!*” Uite, stau acum și

mă gândesc: de ce oare te-oi fi schimbat?! M-ai ocărat apoi cum ți-a venit la gură: „Casandă antică, plângătoare profesionistă, ajunsă bună pentru zaiafeturi de trântori”. Oameni buni, ia auziți-o și pe asta: cică eu nu cânt, eu bocesc! Da, așa a zis Neica. Măăăă Neică, păi, când o să te duci pe ultimul drum, cine-o să te plângă oare mai mult ca mine, cu lacrimi fierbinți și bocete adevărate? Hai, că iar mă necăjii, chiar dacă-mi propusăi înainte de-a veni la matale să nu mă mai necăjesc. Numai eu știu cât de dragi îmi sunt Cântecelul meu. Mă, tu chiar te-ai supărat?! Haide, uite, vino aici, la Masă! Promit că stau mută, pun lacăt la guriță, stăm amândoi cuminți aici, la Masa asta a Tăcerii. Vii? Nu vii? Vii? Nu vii? Hai, vino, că nu mai pot de dorul matale! Vino să te strâng o țără-n brațele mele! Auzi, zău, vrei să-ți arunc acolo, la picioare, inima mea? Ia stai, am ceva poate mai bun. Ia uite ce piatră frumoasă ți-adusăi. Și asta e tot de pe Jii. Dă-i viață, pășărește-o cu măiestrie și las-o să zboare sus-sus, lângă toți îngerii ăia ai tăi. Și poate mai încolo îți faci timp și pentru mine. Pentru marea și neșlefuita ta Pasăre Măiastră care te toooot iubește. Mă auzi, Neică? Te iubesc, și pentru tot restul vieții mele am să te tot iubesc!

POSTFAȚĂ

Marele artist român Constantin Brâncuși spunea: „Nu putem să-l ajungem nicio dată pe Dumnezeu, însă curajul de a călători spre El este important.”

Brâncuși, mon Amour! cred că este și o călătorie pentru a găsi o definiție înțeleaptă a vieții și a sinelui uman, o provocare nobilă demnă de a fi luată în seamă de orice artist, un tur de forță pentru orice actriță, prin cele nouă personaje care trăiesc în carte, sau pentru orice muzician, prin fluidizarea muzicală a lumii brâncușiene, de la *Gymnopedie* lui Erik Satie până la *Rapsodia* lui George Enescu.

Constantin Brâncuși a iubit intens viața, cu toate riscurile și plăcerile ei, iar femeile din viața lui au fost adevărate muze, constituind partea organică și structurală a existenței operei și a destinului său.

Mă regăsesc în tot ceea ce înseamnă Brâncuși, prin întreaga lui operă, și doresc să pun pe

liniile portativului, pentru ca sunetul clarinetului și al saxofonului să redea atât iubirea feminină, cât și iubirea lui pentru infinitul femeii, imortalizate magistral prin *Mademoiselle Pogany*, *Prințesa X*, *Eileen Lane*, *Sărutul*, *Pasărea măiastră* și alte capodopere.

Implicarea mea în acest proiect de mare anvergură este foarte onorantă și simt că mă apropie și mai mult de marele nostru sculptor Constantin Brâncuși. De altfel, nimic nu este întâmplător, ținând cont de faptul că experiența mea pe făgașul cultural-educațional gorjenesc a început în urmă cu șaisprezece ani, în 2005, când am avut primii studenți din Tg-Jiu. Prima colaborare am avut-o cu Liceul de Artă „Constantin Brăiloiu”, urmată apoi de cea cu Universitatea „Constantin Brâncuși” și cu Teatrul „Elvira Godeanu”, unde am participat la simpozioane și am susținut conferințe despre managementul cultural. Festivalul Internațional „Maria Lătărețu” și Festivalul Internațional „Orpheus” de la Tg-Jiu, unde am participat ca jurat, formator și președinte de juriu, sunt alte două puncte cheie ce mă apropie de sufletul gorjenesc, ajutându-mă să înțeleg și mai bine rădăcinile vieții Artistului.

Felicitări și mulțumiri din suflet, extraordinară Claudia Motea, pentru acest dar de aur oferit, în primul rând mie, și un mare Bravo! tuturor celor implicați și prezenți pentru crearea acestei oportunități ca azi, aici, împreună, să sculptăm nemurirea lui Brâncuși prin acest act artistic unic, *Brâncuși, mon Amour!*

Al dumneavoastră,
prof. dr. **Felix Goldbach,**
manager al Teatrului „Alexandru Davila” din
Pitești